

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

119

Vragen van lid **Kostic** (PvdD) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de uitspraken van de Minister over regenboogsymbolen en hakenkruizen* (ingezonden 10 september 2025).

Antwoord van Minister **Moes** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 23 september 2025).

Vraag 1

Weet u nog dat u naar aanleiding van het bericht «Regenboogzebrapad in Appingedam nog voor opening beklad met hakenkruis en leuzen» van de Telegraaf de volgende tweet heeft geplaatst: «Zo werkt polarisatie. Jammer, van beide kanten jammer»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat bedoelde u precies met die reactie en «beide kanten» en «polarisatie»?

Antwoord 2

Zoals ik recent meermaals heb aangegeven, wilde ik zeggen dat het onderwerp gepolariseerd is. Ik wilde nooit bedoeld of onbedoeld mensen pijn doen. Ik vind het belangrijk dat iedereen zichzelf kan zijn. Daar sta ik voor. Ik verwijs graag naar mijn brief aan uw Kamer op dinsdag 9 september jongstleden waarin ik dit schriftelijk verder heb toegelicht.

Vraag 3

Welke beide kanten zijn er in deze situatie waarbij een symbool van liefde en jezelf zijn wordt beklad met een hakenkruis?

Antwoord 3

Zie het antwoord op vraag 2.

¹ X, 1 september 2024 (x.com/GoukeMoes/status/1830328324628877570).

Vraag 4

Deelt u de mening dat de enige juiste reactie op het bekladden van een regenboogsymbool met een hakenkruis, een keiharde aanpak en veroordeling is van de bekladders en dat er verder geen twee kanten aan het verhaal zijn? Zo nee, wat is dan precies uw opvatting?

Antwoord 4

Ik sta voor gesprek en open dialoog. Daarom keur ik iedere vorm van vandalisme of intimidatie altijd af.

Vraag 5

Biedt u uw excuses aan de hele LHBTQIA+ gemeenschap en Joodse gemeenschap omdat u niet meteen ondubbelzinnig en zonder kanttekeningen het bekladden van een regenboogpad heeft veroordeeld?

Antwoord 5

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 6

Weet u nog dat u op vragen hierover destijds antwoordde: «De kant die bedacht heeft dat daar zo'n regenboogpad moet komen en daarmee volledig de belevingswereld van veel jongeren daar negeert (misschien zelfs provoceert) en de kant die daar dan met hakenkruizen tegenin gaat.» Staat u nog steeds achter deze woorden? Zo nee, wat bedoelde u dan hiermee precies en biedt u hiervoor uw excuses aan?²

Antwoord 6

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 7

In een toelichting zei u het jammer te vinden dat de twee groepen «zo ver van elkaar af staan»; begrijpt u dat u hiermee de antisemitische en LHBTQIA+ hatende mensen die een hakenkruis hebben getekend, op gelijke voet zet als mensen die LHBTQIA+ zijn en regenboogsymbolen in de publieke ruimte uitdragen en biedt u hiervoor uw excuses aan?³

Antwoord 7

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 8

In reactie op een statement van zes politieke fracties uit de Groningse provinciale staten stelt u: «Ik sta voor mijn woorden, ik heb niks verkeerd gezegd. Mijn enige punt is dat zo'n regenboogzebra niet het handigste middel is om discriminatie en onveiligheid te bestrijden. Omdat het inderdaad juist de groepen die je wilt bereiken, wegjaagt.» Staat u nog steeds achter deze specifieke uitspraak en dus achter uw woorden van toen of biedt u ook hiervoor uw excuses aan?⁴

Antwoord 8

Als Minister sta ik achter het regeringsbeleid. Ik verwijs naar mijn brief aan uw Kamer om mijn uitingen van voor mijn ministerschap te duiden.

² BNNVARA, 1 september 2025, «Nieuwe BBB-Minister van Onderwijs Gouke Moes vergeleek regenboogsymbool met hakenkruis» (www.bnnvara.nl/joop/artikelen/nieuwe-bbb-minister-van-onderwijs-gouke-moes-vergeleek-regenboogsymbool-met-hakenkruis).

³ BNNVARA, 1 september 2025, «Nieuwe BBB-Minister van Onderwijs Gouke Moes vergeleek regenboogsymbool met hakenkruis» (www.bnnvara.nl/joop/artikelen/nieuwe-bbb-minister-van-onderwijs-gouke-moes-vergeleek-regenboogsymbool-met-hakenkruis).

⁴ Dagblad van het Noorden, 5 september 2024, «BBB-leider Gouke Moes twitterde over regenboogzebra en jaagt daarmee veel mensen in de gordijnen. «Ik ben hier verbaasd, maar ook boos over»» (<https://dvh.nl/groningen/eemsdelta/Twitterstorm-trekt-over-Groninger-BBB-leider-Moes-43224462.html>).

Vraag 9

In een radiointerview vertelde u: «Polarisatie werkt zo: je hebt twee partijen die tegenover elkaar staan en niet willen toegeven. Dat heb ik willen aankaarten.» Wat bedoelde u hiermee en begrijpt u dat u hiermee de antisemitische en LHBTQIA+ hatende mensen die een hakenkruis hebben getekend op gelijke voet zet als mensen die LHBTQIA+ zijn en regenboog-symbolen in de publieke ruimte uitdragen en biedt u hiervoor uw excuses aan?⁵

Antwoord 9

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 10

Vindt u het normaal dat u regenboogsymbolen problematiseert terwijl ze met hakenkruizen en haatleuzen zijn beklad?

Antwoord 10

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 11

Kunt u vertellen wat u weet over de geschiedenis van het regenboogsymbool en de belangrijke betekenis ervan in de beweging voor LHBTQIA+ rechten?

Antwoord 11

Sinds de vorige eeuw zijn er politieke en maatschappelijke veranderingen geweest die de emancipatie van mensen uit de LHBTQIA+ gemeenschap hebben gestimuleerd. Zo is homoseksualiteit niet meer strafbaar sinds 1971. Als Minister vind ik het belangrijk dat iedereen zichzelf kan zijn.

Vraag 12

Kunt u bevestigen dat u het regenboogsymbool van LHBTQIA+ gemeenschap belangrijk vindt en ziet als een betekenisvol symbool van liefde en respect voor het recht van iedereen om zichzelf te zijn, dat een plek in de publieke ruimte verdient?

Antwoord 12

Als Minister vind ik het belangrijk dat iedereen zichzelf kan zijn. Ik sta achter het kabinetsbeleid.

Vraag 13

Kunt u schetsen of u begrijpt wat de meerwaarde is van regenboogsymbolen in de politieke ruimte?

Antwoord 13

Zie het antwoord op vraag 12.

Vraag 14

Kunt u bevestigen dat u het regenboogsymbool van LHBTQIA+ gemeenschap in welke vorm dan ook nooit de schuld geeft van welke vorm van polarisatie en haat dan ook?

Antwoord 14

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 15

Op 5 september stelt u dat u «de formulering heeft teruggenomen» en «ik snap heel goed dat er mensen zijn die dat wel als provocerend of als pijnlijk hebben ervaren. En het is natuurlijk netjes als je dan sorry zegt. En bij dezen

⁵ NOS Met het Oog op Morgen, 4 september 2024, «Waarom is er debat over een regenboogpad?» (www.nporadio1.nl/fragmenten/nos-met-het-oog-op-morgen/9cee6469-5149-44a3-8bb8-3b738262c31e/2024-09-04-waarom-is-er-debat-over-een-regenboogpad).

doe ik dat ook.» Hoe rijmen deze woorden met al uw bovengenoemde uitspraken waarbij excuses juist uitbleef?⁶

Antwoord 15

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 16

Waar zegt u precies sorry voor; dat mensen uw woorden als «provocerend en pijnlijk hebben ervaren» of dat u destijds heeft laten zien geen enkel verstand te hebben van LHBTQIA-worstelingen en het belang van het regenboogsymbool en dat u de suggestie heeft gewekt dat er twee kanten aan het verhaal zitten bij het bekladden van een regenboogpad met een hakenkruis?

Antwoord 16

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 17

Waarom heeft u al die tijd sinds het incident met de hakenkruis geen excuses aangeboden richting LHBTQIA+ en Joodse gemeenschap en bleef u verwijzen naar twee groepen en polarisatie?

Antwoord 17

Ik verwijs naar mijn brief aan uw Kamer om mijn uitingen van voor mijn ministerschap te duiden.

Vraag 18

Begrijpt u dat u nu totaal niet geloofwaardig meer bent en het er nu ernstig op lijkt dat u alleen uw eigen positie probeert te redden?

Antwoord 18

Nee.

Vraag 19

Kunt u deze vragen één voor één en met spoed beantwoorden, maar uiterlijk vóór het volgende OCW-tweeminutendebat aanstaande donderdag?

Antwoord 19

Ik begon het tweeminutendebat Cultuur op dinsdag 9 september jongstleden met een mondelinge toelichting over mijn eerdere uitingen. Diezelfde avond heb ik tevens een brief naar uw Kamer gestuurd met een schriftelijke reactie op een verzoek van het lid Westerveld (GL-PvdA). Eveneens heb ik aangegeven altijd bereid te zijn in gesprek te treden, ook met uw Kamer.

⁶ NOS, 5 september 2025, «Minister Moes zegt sorry voor tweet over regenboogzebrapad» (nos.nl/regio/groningen/artikel/670692-minister-moes-zegt-sorry-voor-tweet-over-regenboogzebrapad).